

Rapport

Implementering av ett strukturerat arbetssätt med SKV gällande felaktigheter i folkbokföringen (Dnr 548/20)

2020-11-24

Pia Eriksson, Stadsledningskontoret

Annika Karlsson, Stadsledningskontoret

Inledning

Kommunstyrelsen har tidigare gett stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en modell för strukturerad samverkan med Skatteverkets bosättningskontroll. Ett pilotprojekt mellan störningsjouren, Folkbokföringen och Försäkringskassan genomfördes och utfallet ledde till en arbetsmodell. Den innehöll bl.a. arbetsgång och en blankett för impulser från Göteborgs Stad till Skatteverket togs fram.

Stadsledningskontoret har därefter fått i uppdrag att implementera den framarbetade arbetsmodellen i Göteborgs Stad.

Bakgrund

Av befolkningen i Sverige är över 98 procent rätt folkbokförda. Enligt Skatteverkets beräkningar är det cirka 119 000 personer som är folkbokförda på en annan adress än där de bor. Skatteverket fick under 2019 in anmälningar om ca 35 000 felaktiga folkbokföringar från privatpersoner och företag. Många rättigheter och skyldigheter som finns är beroende av var en person är folkbokförd och att personen är folkbokförd. Folkbokföringsregistret ligger till grund för till exempel olika bidrag, underlag för skattebetalningar och rösträtt.

Kommunens underrättelseskyldighet

Kommunen har en laglig skyldighet att underrätta folkbokföringen om felaktigheter i folkbokföringen enligt 2 § folkbokföringsförordningen (1991:749).

Kommunen ska underrätta Skatteverket så snart det finns anledning att anta

- att en persons adress inte är den som är registrerad i folkbokföringen eller
- att den adress som är registrerad i folkbokföringen är felaktig eller ofullständig.

Vem inom staden omfattas av underrättelser om fel i folkbokföringen?

Alla förvaltningar och bolag inom Göteborg Stad har en skyldighet att underrätta folkbokföringen om felaktigheter i folkbokföringen.

Undantag gäller för socialtjänsten som omfattas av sekretess. Utredningen har inte omfattat frågan om felaktigheter i interna register om stadens egna anställda.

Tidigare framtagen arbetsmodell

Det finns en upparbetad arbetsmodell där Störningsjouren, i samband med utredning kring oriktiga hyresförhållanden, lämnar impulser till folkbokföringen. Impulserna lämnas via en särskild upprättad blankett som skickas per post. Kommunstyrelsen har därefter gett stadsledningskontoret i uppdrag att implementera den arbetsmodellen i Göteborgs Stad. Genom implementeringen kan den lagstadgade skyldigheten, att folkbokföringen ska underrättas om fel i folkbokföringen, säkerställas.

Utredning

I uppdraget ingår att föra ut arbetssättet i hela staden. En central fråga har varit att undersöka i vilken utsträckning förvaltningar och bolag berörs. Intervjuer har skett med förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, utbildningsförvaltningen, nämnden för inköp- och upphandling, trafikkontoret, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, Boplats Göteborg, social resursnämnd, HIGAB, arbetsmarknads- och vuxenutbildningen, och idrotts- och föreningsförvaltningen. Bland annat har frågor ställts om:

- Förekomst av register med uppgifter om privatpersoner som förvaltningen/bolaget har tillgång till/använder.
- Vilka riskindikatorer finns och vilken signalfångst finns?

Förekomst av register med uppgifter om privatpersoner som förvaltningen/bolaget har tillgång till/använder

Intervjuade förvaltningar med anknytning till utbildning använder system med koppling till folkbokföring i stor omfattning. När det finns en koppling till medborgaren och behov av adresser finns i allmänhet tillgång till system med koppling till folkbokföring. T.ex. har trafikkontoret register för att administrera bland annat parkeringstillstånd och färdtjänst I övrigt är tillgången till folkbokföringssystem varierande. Till exempel har inte stadsbyggnadskontorets funktion med ansvar för ett lägenhetsregister någon koppling till ett folkbokföringsregister.

Signalfångst? Finns det möjlighet att upptäcka fel?

Grundskoleförvaltningen har ett strukturerat arbetssätt gällande närvaro i skolan mot bakgrund av skolplikten genom registret, Procapita, där frånvaro registreras. Vid kontakt med vårdnadshavarna kan felaktigheter upptäckas. Det finns även ett signalsystem som meddelar Skatteverkets folkbokföringsavdelning för fortsatt utredning.

Många förvaltningar och bolag kommer i förhållandevis få fall i kontakt med felaktiga adressuppgifter. De arbetar exempelvis inte med personuppgifter kopplat till adresser eller är inte är behov av rätt personuppgifter. Andra saknar aktiv registervård, som till exempel Boplats Göteborg, genom att det är vanligt att den köande har flyttat när lägenhet erbjuds. I många fall går dock inte post i normalfallet till en persons folkbokföringsadress till exempel på grund av ett godmansförordnande

Vilka riskindikatorer finns?

Inom utbildningssektorn finns elever som försvinner och inte dyker upp i skolan för lång tid, samt att elever för fram önskemål om att få sin adress som ej överensstämmer med folkbokföringen. Retur av post och fakturor är en annan riskfaktor men genom att det blir allt vanligare med digital post minskar denna felfaktor. Inom bostadsbolagen finns en direkt koppling till en persons adress och förknippat med större signalfångst.

Framtid och ytterligare utveckling av samverkan

Skatteverket har fått ett regeringsuppdrag att stärka folkbokföringens insats i arbetet mot grov organiserad brottslighet. Det är ett pilotprojekt som handlar om att kartlägga strategiska adresser som misstänks användas för systematiska fel i folkbokföringen kopplad till organiserad brottslighet, samt personer och företag som möjliggör detta. I uppdraget ingår att utveckla metoder och arbetssätt som underlättar myndighetssamverkan för att komma åt felaktig folkbokföring kopplad till organiserad brottslighet. Inom ramen för uppdraget ingår samverkan med Södertälje kommun och Göteborgs Stad. I uppdraget kommer Göteborgs Stad att medverka genom stadsledningskontoret och avdelningen Trygghet och samhälle. I uppdraget kommer relevanta förvaltningar och bolag att involveras. Slutrapportering kommer ske hösten 2021.

Stadsledningskontorets förslag

Mot bakgrund av de intervjuer som genomförts med ett urval av bolag och förvaltningar inom Göteborgs Stad framkommer att det finns olika förutsättningar för att säkerställa underrättelseskyldigheten. Generellt sett kan sägas att det finns en tydlig uppdelning mellan förvaltningar och bolag som är beroende av korrekt folkbokföring och de som inte är det.

De förvaltningar och bolag som frekvent arbetar med personuppgifter och adresser kommer oftare få information som medför att de behöver lämna underrättelser till folkbokföringen. De har en aktiv registervård. Medvetandegrad kring lagstiftning, kompetens om konsekvenser till följd av fel folkbokföringen är god. Kontakten med och anmälningar till folkbokföringen är generellt sett hög.

De förvaltningar och bolag som inte arbetar med personuppgifter och adresser, eller inte har en aktiv registervård, kommer mer sällan i situationer där uppgifter ska lämnas till folkbokföringen. De har även en låg medvetandegrad både kring lagstiftning men också kring risker med felaktig bokföring. Det utesluter dock inte att de mer eller mindre frekvent kan hamna i situationer där underrättelseskyldigheten till folkbokföringen aktualiseras.

För samtliga bolag och förvaltningar behövs därför den lagstiftade underrättelseskyldigheten göras känd. Detta bör ske genom information bl.a. genom intranät och digitala kanaler.

Genom att Göteborgs Stad under 2020-2021 deltar i ett strategiskt projekt med bl.a. Skatteverkets folkbokföringsavdelning kring fel i folkbokföringen kommer frågeställningen och metodutveckling ytterligare att utredas. Relevanta bolag och förvaltningar inom staden, som t.ex. utbildningsförvaltningarna och allmännyttan kommer att bli involverade.

För att ge Göteborgs Stad förvaltningar och bolag ytterligare stöd finns en blankett framtagen (se bilaga) som kan användas för att lämna underrättelser. Den finns tillgänglig hos Hela staden/Ekonomi i staden/Löpande redovisning och bokslut/Förebyggande arbete och intern kontroll.